

Źródło przychodów wyznacza sposób rozliczeń z fiskusem

Zakwalifikowanie przychodów do jednej z ich grup określonych w ustawie o PIT to pierwszy krok do prawidłowego obliczenia podatku. Od tego zależy m.in. stawka daniny, możliwość odliczenia kosztów i strat.

Publikacja: 16.11.2015 05:40

[Sławomir Zielen](#)

Ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych w art. 10 ust. 1 wskazuje następujące źródła przychodów:

a) stosunek służbowy, stosunek pracy, w tym spółdzielczy stosunek pracy, członkostwo w rolniczej spółdzielni produkcyjnej lub innej spółdzielni zajmującej się produkcją rolną, praca nakładcza, emerytura lub renta;

b) działalność wykonywana osobiście;

c) pozarolnicza działalność gospodarcza;

d) działy specjalne produkcji rolnej;

e) najem, podnajem, dzierżawa, poddzierżawa oraz inne umowy o podobnym charakterze, w tym również dzierżawa, poddzierżawa działów specjalnych produkcji rolnej oraz gospodarstwa rolnego lub jego składników na cele nierolnicze albo na prowadzenie działów specjalnych produkcji rolnej, z wyjątkiem składników majątku związanych z działalnością gospodarczą;

f) kapitały pieniężne i prawa majątkowe;

g) odpłatne zbycie:

- nieruchomości lub ich części oraz udziału w nieruchomości,

- spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego lub użytkowego oraz prawa do domu jednorodzinnego w spółdzielni mieszkaniowej,

- prawa wieczystego użytkowania gruntów,

- innych rzeczy,

– jeżeli odpłatne zbycie nie następuje w wykonaniu działalności gospodarczej i zostało dokonane w przypadku odpłatnego zbycia nieruchomości i praw majątkowych określonych w tiret 1–3 – przed upływem pięciu lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym nastąpiło nabycie lub wybudowanie, a innych rzeczy – przed upływem pół roku, licząc od końca miesiąca, w którym nastąpiło nabycie; w przypadku zamiany okresy te odnoszą się do każdej z osób dokonującej zamiany;

h) działalność prowadzona przez zagraniczną spółkę kontrolowaną;

i) inne źródła.

Metoda, ale nie tylko

Prawidłowe zaliczenie przychodu do określonego źródła ma znaczenie dla określenia:

a) możliwych metod opodatkowania,

b) kosztów uzyskania przychodów,

c) możliwości obniżania dochodu o straty z tego samego źródła,

d) daty powstania przychodu.

Zakwalifikowanie przychodu do określonego źródła przesądza o sposobie opodatkowania przychodu (dochodu) uzyskanego z tego źródła.

Przykład

Przychodu (a w konsekwencji dochodu) z najmu nie można opodatkować 19-proc. podatkiem liniowym, gdyż ten dotyczy wyłącznie dochodów z działalności gospodarczej.

Przykład

Odpłatnego zbycia nieruchomości z majątku prywatnego nie można objąć podatkiem dochodowym na zasadach ogólnych. Dochód z tego tytułu podlega opodatkowaniu według stawki 19 proc.

Podobne zróżnicowanie dotyczy kosztów uzyskania. Zaliczenie przychodu np. do źródła „stosunek pracy” (art. 10 ust. 1 pkt 1 ustawy o PIT) uzasadnia stosowanie kosztów ustalonych przez ustawodawcę w wysokości ryczałtowej, określonej w art. 22 ust. 2 ustawy o PIT. Jeżeli przychód uzyskany przez podatnika zostanie zaliczony do przychodów z działalności wykonywanej osobiście w formie umowy zlecenia, to wówczas mają zastosowanie ryczałtowane koszty uzyskania przychodu w wysokości 20 proc. przychodu. Jeśli jednak podatnik udowodni, że poniósł koszty wyższe od tej normy, to wówczas przysługuje mu prawo obniżenia przychodów o koszty faktycznie poniesione.

Zgodnie z art. 9 ust. 3 ustawy o PIT dochód można obniżyć o straty poniesione z tego samego źródła.

Przykład

Jeżeli podatnik prowadził działalność gospodarczą, która przyniosła w poprzednim roku stratę, to o tę stratę podatnik może zmniejszyć podstawę opodatkowania wyłącznie w przypadku uzyskiwania przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej. Jeżeli podatnik nie uzyskuje już przychodów z działalności gospodarczej, to pomimo osiągnięcia przychodów (dochodów) ze stosunku pracy lub działalności wykonywanej osobiście, nie ma prawa do odliczenia straty.

Ważną kwestią jest również moment uzyskania przychodu – w zależności od jego kwalifikacji do konkretnego źródła. Co do zasady przychodem są bowiem pieniądze (świadczenia) otrzymane lub pozostawione do dyspozycji podatnika. Tak jest w przypadku przychodu ze stosunku służbowego, działalności wykonywanej osobiście oraz najmu.

Zasada memoriałowa i kasowa

W przypadku zaliczenia przychodów do źródła „pozarolnicza działalność gospodarcza”, należy liczyć się z powstaniem przychodu na zasadzie memoriałowej, a nie kasowej. Przychód stanowią bowiem kwoty należne, choćby nie zostały faktycznie otrzymane.

Kwestia kwalifikacji przychodów do określonego źródła przesądza o wielu elementach opodatkowania i powinna być dokonywana ze szczególną rozwagą. Również dlatego, że ustawodawca nie ułatwia podatnikom tego zadania.

Czasem trudno przypisać

W praktyce pojawia się wiele problemów związanych z poprawną kwalifikacją przychodów do określonego ich źródła. Dotyczą one np.:

- a) uprawiania sportu (działalność gospodarcza czy działalność wykonywana osobiście),
- b) odsetek od lokat na rachunkach bankowych związanych z działalnością gospodarczą (działalność gospodarcza czy kapitały pieniężne),
- c) najmu (działalność gospodarcza czy odrębne źródło),
- d) czynności wykonywanych osobiście (stosunek pracy, działalność wykonywana osobiście czy może działalność gospodarcza).

Źródło: Rzeczpospolita